

طرح درس روزانه درس ششم عربی سوم غیر انسانی

عنوان درس	إِغْتِنَامُ الْفَرْحِ	موضوع درس	استثناء	صفحات
مدت تدریس	۹۰ دقیقه	نحوه تعامل	گروهی	پایه
مقطع	متوسطه ۲	نام دبیر	رحمن بخش سپاهی	نام مدرسه

مشخصات کلی و عمومی دانش آموزان

جنس	پسر	سن
خصوصیات جسمی	سالم	خصوصیات ذهنی
وضعیت مادی و اقتصادی	متوسط	وضعیت اجتماعی و فرهنگی
ویژگی‌های اخلاقی	خوب	انتظارات

هدف های کلی درس		مراحل حیطه شناختی			
دانش آموز در پایان این درس باید بتواند:					
استثنا را تعریف کند		دانش	درک	کاربرد	تجزیه
مستثنی و مستثنی منه و ادات استثنا را تعریف کرده در یک جمله مشخص کند			*		
موارد حصر را در استثنا بیان کند		*			
روش ترجمه جملات استثنایی را به فارسی بیان کند		*			

روش ها و فنون تدریس	سخنرانی - توضیحی
وسایل و مواد کمک آموزشی	وایت برد و ماژیک های رنگارنگ احيانا چارت و نرم افزار های آموزشی
آمادگی قبل از تدریس	سلام و احوالپرسی ، حضور و غیاب

استثناء: جدا کردن حکم کسی یا چیزی از گروه یا دسته ی دیگر استثناء گفته می شود.

۱) مستثنی: اسمی است منصوب که بعد از ادات استثناء قرار می گیرد و از گروه یا دسته دیگری جدا می شود.

۲) مستثنی منه: اسمی است که قبل از ادات استثناء قرار می گیرد و مستثنی از آن جدا می شود و در جمله می تواند مبتدا، خبر، فاعل، مفعول به و... باشد.

۳) ادات استثناء: کلماتی هستند که بوسیله آنها مستثنی را از مستثنی منه جدا می کند. (إلا ، عِزَّ مستثنی: مستثنی به سه شکل به کار می رود: ۱) مستثنی متصل ۲) مستثنی منقطع ۳) مستثنی مفرغ

۱) مستثنی متصل: هرگاه مستثنی از جنس و نوع مستثنی منه باشد و همیشه منصوب است. جاء التلاميذ إلى المدرسة إلا واحدًا منهم (التلاميذ = مستثنی منه، فاعل و مرفوع) (الإ = ادات استثناء) (واحدًا = مستثنی متصل و منصوب)

ب) مستثنی منقطع: هرگاه مستثنی از جنس و یا نوع مستثنی منه نباشد آن را مستثنی منقطع می نامند و همیشه منصوب است.

قلبت إخوانك إلا أخاك (إخوانك = مستثنی منه فاعل و مرفوع) (الإ = ادات استثناء) (أخاك = مستثنی و منصوب به الف نیایی)

ج) مستثنی مفرغ: هر جا مستثنی منه از جمله حذف شده باشد یعنی مستثنی بدون مستثنی منه به کار برده باشد در آن صورت به مستثنی مفرغ گفته می شود و معمولاً با ادات نفی و استفهام همراه می شود.

لا تَدْكُرُوا إِلَّا اللَّهَ . (فقط خداوند را عبادت کنید.)

نکته: مستثنی مفرغ در جمله می تواند مرفوع یا منصوب باشد و اعراب آن به مستثنی منه محذوف بستگی دارد به این صورت که اگر مستثنی منه محذوف مرفوع باشد ، مستثنی مفرغ نیز مرفوع می شود و اگر مستثنی منه که حذف شده منصوب باشد مستثنی مفرغ نیز محذوف می شود.

هل جزاء الإحسان إلا الإحسان (الإحسان = مستثنی مفرغ و مرفوع)

نکته: هرگاه مستثنی مفرغ باشد و فعل نیز منفی بکار رفته باشد در ترجمه به جای ادات استثناء کلمه ی «فقط» اضافه کنیم و فعل جمله را مثبت معنی کنیم. (ایا پاداش نیکی فقط نیکی است؟)

تست درس ششم

۱۴) ما هو الخطاء فى الفراغ؟ «لم يدخل الجنة إلا .....»

الف) المؤمن ب) المؤمنون ج) المؤمنان د) المؤمنین

ارایه مطالب
(تدریس هدف های رفتاری)

	<p>۱۵) میز الصحيح للفراغ ؟ (هل يعلم الآ) .....) الف) التلمیذ النجاب (تلمیذاً ج) (التلمیذ د) (تلمیذین ۱۶) اعراب مستثنی در «ما تزلن الآ مطر قلیل الف) مرفوع ب) منصوب ج) مجرور د) مرفوع محلاً استثناء: جدا کردن حکم کسی یا چیزی از گروه یا دسته ی دیگر استثناء گفته می شود. ۱) مستثنی: اسمی است منصوب که بعد از ادات استثناء قرار می گیرد و از گروه یا دسته دیگری جدا می شود. ۲) مستثنی منه: اسمی است که قبل از ادات استثناء قرار می گیرد و مستثنی از آن جدا می شود و در جمله می تواند مبتدا ، خبر ، فاعل ، مفعول به و... باشد. ۳) ادات استثناء: کلماتی هستند که بوسیله آنها مستثنی را از مستثنی منه جدا می کند. (الآ ، غیر، سیو مستثنی: مستثنی به سه شکل به کار می رود: ۱) مستثنی متصل ۲) مستثنی منقطع ۳) مستثنی مفرغ ۱) مستثنی متصل: هرگاه مستثنی از جنس و نوع مستثنی منه باشد و همیشه منصوب است. جاء التلامیذ الی المدرسه الا وا حدأ منهم (التلامیذ = مستثنی منه، فاعل و مرفوع) (الا = ادات استثناء) (واحدأ = مستثنی متصل و منصوب) ب) مستثنی منقطع: هرگاه مستثنی از جنس و یا نوع مستثنی منه نباشد آن را مستثنی منقطع می نامند و همیشه منصوب است. قلبت إخوانك الا أخاك (إخوانك = مستثنی منه فاعل و مرفوع) (الا = ادات استثناء) (أخاك = مستثنی و منصوب به الف نیابی) ج) مستثنی مفرغ : هر جا مستثنی منه از جمله حذف شده باشد یعنی مستثنی بدون مستثنی منه به کار برده باشد در آن صورت به مستثنی مفرغ گفته می شود و معمولاً با ادات نفی و استفهام همراه می شود . لا تذكروا إلا الله . (فقط خداوند را عبادت کنید). نکته: مستثنی مفرغ در جمله می تواند مرفوع یا منصوب باشد و اعراب آن به مستثنی منه محذوف بستگی دارد به این صورت که اگر مستثنی منه محذوف مرفوع باشد ، مستثنی مفرغ نیز مرفوع می شود و اگر مستثنی منه که حذف شده منصوب باشد مستثنی مفرغ نیز محذوف می شود. هل جزاء الاحسان الا الاحسان (الإحسان = مستثنی مفرغ و مرفوع) نکته: هرگاه مستثنی مفرغ باشد و فعل نیز منفی بکار رفته باشد در ترجمه به جای ادات استثناء کلمه ی «فقط» اضافه کنیم و فعل جمله را مثبت معنی کنیم. (آیا پاداش نیکی فقط نیکی است؟)</p>
<p>خلاصه و نتیجه گیری</p>	<p>استثناء: جدا کردن حکم کسی یا چیزی از گروه یا دسته ی دیگر استثناء گفته می شود. ۱) مستثنی: اسمی است منصوب که بعد از ادات استثناء قرار می گیرد و از گروه یا دسته دیگری جدا می شود. ۲) مستثنی منه: اسمی است که قبل از ادات استثناء قرار می گیرد و مستثنی از آن جدا می شود و در جمله می تواند مبتدا ، خبر ، فاعل ، مفعول به و... باشد. ۳) ادات استثناء: کلماتی هستند که بوسیله آنها مستثنی را از مستثنی منه جدا می کند. (الآ ، غیر، سیو مستثنی: مستثنی به سه شکل به کار می رود: ۱) مستثنی متصل ۲) مستثنی منقطع ۳) مستثنی مفرغ</p>
<p>ارزشیابی</p>	<p>چند مستثنی در متن درس پیدا کنید</p>
<p>تعیین تکلیف (اختتامیه تدریس)</p>	<p>تمرینات درس را حل کنید</p>
<p>تهیه کننده</p>	<p>رحمن بخش سپاهی www.sepahi61.ir</p>